

RAPORT DE MONITORIZARE A ÎNTRUNIRILOR PUBLICE ONLINE

Perioada de monitorizare: 15 iulie – 15 octombrie 2021

Republica Moldova

Misiunea de Monitorizare a Întrunirilor Publice Online

Autori: Alexandru Postica, Florin Gîscă

Monitori: Doina Baeș, Cristina Balaur, Victor Scripnic și Alexandru Ghețan, Radu Mereniuc

Coordonatoare de ediție: Olga Manole

Procesare computerizată și editare: Marina Bejenari

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri nonprofit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație.

SE DISTRIBUIE GRATUIT

Raportul a fost elaborat de Asociația Promo-LEX, ca parte a proiectului Monitorizarea Dreptului La Libertatea de Întrunire, gestionat de Centrul European pentru Dreptul Non Profit Stichting (ECNL). Proiectul este posibil grație Centrul Internațional pentru Dreptul Non-Profit (ICNL) prin Civic Space Initiative.

Această publicație este finanțată integral de către Guvernul Suediei. Guvernul Suediei nu împărtășește neapărat opiniile exprimate în raport. Autorii poartă răspundere pentru conținutul raportului.

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

European Center for
Not-for-Profit Law

ICNL
INTERNATIONAL CENTER
FOR NOT-FOR-PROFIT LAW

Sweden
Sverige

CUPRINS

Introducere	4
Cadrul legal	7
Analiza întrunirilor monitorizate	10
Rolul și atitudinea instituțiilor publice	23
Concluzii	24
Recomandări	25

ABREVIERI

CDO	Consiliului Drepturilor Omului
DUDO	Declarația Universală a Drepturilor Omului
IP	Internet Protocol
MIPO	Misiunea de Monitorizare a Întrunirilor Publice Online
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OSC	Organizație a Societății Civile

INTRODUCERE

Raportul curent este un produs al Misiunii de Monitorizare a Întunirilor Publice Online (MIPO) desfășurate de Asociația Promo-LEX în perioada 15 iulie – 15 octombrie 2021.

Întunirile online sunt un fenomen relativ recent și au devenit deosebit de actuale în anul 2020 pe fonul izolării fizice, determinate de pandemia de COVID-19. Odată cu interzicerea aflării în locuri publice, au început să fie exploatate alte căi de întrunire și comunicare publică pentru a influența pașnic decidenții în luarea anumitor decizii. Prin urmare, au fost întreprinse acțiuni în spațiul online, care aveau scopul să implice un grup cât mai mare de persoane în promovarea anumitor mesaje. Nu există o listă exhaustivă de forme și modalități ale întrunirilor online, deoarece soluțiile de întruniri depind în mare parte de imaginația organizatorilor și posibilitățile tehnice de care dispun aceștia, condiții care deschid oportunități pentru un număr nelimitat de forme și conținut.

Însăși denumirea de întrunire online se mai folosește sub genericul de întrunire facilitată digital sau întrunire digitală, având în vedere că sunt aplicate tehnologiile digitale. Vom reține că în Republica Moldova întrunirile online nu sunt reglementate expres prin acte legislative. Am putea totuși extinde definiția care se regăsește în [Legea privind întrunirile nr. 26 din 2008](#) (în continuare Legea nr. 26), care definește întrunirea drept – *prezență temporară și intenționată a unui grup de persoane, aflate împreună cu scopul exprimării unor idei sau atitudini*. Însăși legea nu stabilește expres în definiție locul ca element definitoriu, ci doar elementele de prezență temporară și intenționată a unui grup de persoane, având ca scop exprimarea unor idei sau atitudini. Astfel, aflarea concomitentă a persoanelor în spațiul virtual s-ar încadra în definiția legală pentru întrunire, dacă există și celelalte elemente ale întrunirii.

Referitor la spațiul virtual ori spațiul online, trebuie să subliniem că acesta nu reprezintă o proiecție a spațiului fizic în format digital. Vorbim despre două spații total diferite și nu despre două spații văzute în oglindire. Or, nu orice acțiune care este realizată în spațiul fizic sau offline o putem regăsi în spațiul online și viceversa. La fel, vom reține că spațiul online nu are echivalent geografic și acest spațiu nu poate fi separat pentru diverse state și continente, însă cert este faptul că orice întrunire online este legată de o anumită adresă virtuală, care la rândul său are o adresă IP și poate fi identificată prin o locație geografică concretă.

Aflarea în spațiul virtual nu comportă nici un risc asupra capacității fizice a omului. Cu toate acestea aflarea în spațiul virtual comportă alte tipuri de riscuri legate de manipularea identității, preluarea identității străine, monitorizarea ilegală a persoanei în afara întrunirii online, eventual chiar cenzurarea mesajelor și promovarea unor falsuri. Din această perspectivă, infrastructura tehnologică reprezintă un factor cheie pentru întrunirile online, deoarece asigură toate condițiile necesare pentru manifestarea virtuală. De cele mai multe ori, cei care modelează spațiul virtual sunt mediul de afaceri care pune în funcțiune această infrastructură tehnologică și autoritățile de stat care o reglementează.

Infrastructura tehnologică este, de asemenea, sursa potențialelor bariere care pot afecta libertatea de întrunire în online. Principalele amenințări includ încetinirea vitezei de internet, blocarea parțială sau

totală a internetului, blocarea anumitor adrese de internet, diverse filtre care sunt impuse de furnizorii de internet și de conținut și de către autoritățile care reglementează accesul la tehnologiile virtuale, și de ce nu, chiar spargerea anumitor conturi și furtul de identitate pe online.

Întrunirile online pot fi grupate în trei tipuri¹, în dependență de spațiul în care se desfășoară. Primul tip sunt întrunirile facilitate de tehnologiile digitale – întruniri care au loc în spații fizice, dar sunt organizate sau promovate prin tehnologii digitale. Al doilea tip sunt întrunirile bazate digital, care au loc exclusiv în spațiul virtual, iar persoanele participă în aceste întruniri în calitate de utilizatori ai internetului fiind înregistrate în rețelele sociale sau nu. Al treilea tip de întruniri online sunt întrunirile hibride, care dispun de elemente atât online cât și offline; de cele mai multe ori aceste întruniri sunt începute pe online și ulterior se desfășoară în spațiul fizic, sau viceversa.

Cu toate acestea nu toate activitățile care se produc în spațiul virtual ar trebui considerate drept întruniri online. Pentru a fi protejate ca fiind întruniri, acțiuni cu elemente digitale trebuie să dispună și de alte elemente indicate în interpretarea întrunirilor fizice. Pentru a fi definită ca întrunire online, acțiunea virtuală trebuie să cumuleze următoarele elemente: același spațiu virtual sau hibrid, existența unor persoane reale care admit aflarea împreună cu alte persoane în spațiul virtual stabilit, scopul stabilit de a se expune cu privire la o problemă concretă sau de a exprima anumite idei și caracterul pașnic. La fel, este foarte important ca oricine să se poată alătura la întrunire. Deci nu vom putea califica drept întrunire publică online o acțiune care se desfășoară într-un grup închis.

Având în vedere că întrunirile online sunt relativ noi ca și formă de organizare, și modalitate de expunere, acestea au cunoscut o dezvoltare vertiginoasă și continuă să fie solicitate din ce în ce mai mult. Asociația Promo-LEX și-a propus să monitorizeze aceste întruniri pentru a avea o imagine de ansamblu a întrunirilor online în Republica Moldova.

În atenția MIPO au intrat întrunirile bazate digital și cele hibride și mai puțin cele facilitate digital – care cuprind practic toate întrunirile fizice tradiționale desfășurate în Republica Moldova. Scopul acestui efort a fost de a stabili care sunt formele de manifestare a acestui fenomen și care sunt predilecțiile și capacitățile organizatorilor, participanților și autorităților de reglementare în domeniu. În acest sens, obiectivele efortului de monitorizare au fost colectarea de probe privind desfășurarea întrunirilor online în Moldova; stabilirea nivelului de compatibilitate a întrunirilor online cu standardele legale internaționale; identificarea limitelor, barierelor și provocărilor întrunirilor online în Republica Moldova (tehnologice, legale, culturale, sociale și economice); analiza impactului întrunirilor online.

Observațiile au fost efectuate de către o echipă de 5 monitori și un coordonator al acestora, scopul cărora a fost de a desfășura o monitorizare obiectivă în baza unor chestionare prestabilite a întrunirilor online. Anterior, monitorii au participat la diverse eforturi de monitorizare a libertății de exprimare în spațiul virtual și a libertății de întrunire în spațiul fizic și au fost instruiți în prealabil de către echipa de proiect.

Metodele de monitorizare au cuprins, dar nu s-au limitat la observația empirică a formelor de adunare online, verificarea indicatorilor oferiți de furnizorii de conținut digital, interviurile cu organizatorii întrunirilor online, analiză comparativă a diverselor forme depistate. Echipa de proiect a încercat să valorifice soluțiile tehnologice pentru a facilita acumularea de informații despre întrunirile online și a aplicat softuri pentru a facilita înregistrarea întrunirilor online și a oferi mai multă claritate cu privire la impactul întrunirilor, mesajelor cheie, numărul de urmăritori și participanți activi și alte elemente importante.

1. ECNL. Fișă tematică cu privire la întrunirile bazate digital și Standardele ONU https://ecnl.org/sites/default/files/2020-11/ECNL%20Factsheet%201%20digitally-mediated%20assemblies_1.pdf

Perioada de monitorizare a fost setată pentru lunile iulie – octombrie 2021, iar monitorizarea a fost realizată în regim online de la distanță. Urmare a efortului depus s-a reușit monitorizarea a 45 de întruniri online, a fost produsă o bază de date a întrunirilor monitorizate, iar raportul curent prezintă rezultatele analizelor cantitative și calitative.

Au fost identificate diverse forme de manifestare și exprimare publică în grup în spațiul online prin care se transmit mesaje comune ale participanților și care ar corespunde definiției de întrunire propusă de Legea nr. 26. Cele mai frecvente forme identificate au fost mobilizarea publică prin etichetări #Hashtag, postările pe rețelele de socializare, petițiile online, precum și ramele foto sau story-urile.

Monitorii au avut în vizor câteva zeci de platforme de monitorizare, care au inclus dar nu s-au limitat la: totalizatoare de știri, portaluri de știri, rețele de socializare, platforme de petiționare, platforme online de divertisment și jocuri, precum și alte surse relevante. Pentru a accesa sursele enumerate, monitorii au folosit identitățile proprii. Or, în funcție de caracterul întrunirii monitorii au putut să nu-și dezvăluie identitatea. Pe perioada monitorizării, monitorii nu au raportat incidente cu privire la blocarea internetului sau limitarea accesului la acesta.

CADRUL LEGAL

În plan internațional statul Republica Moldova este legat de obligația de a respecta drepturile și libertățile omului prin ratificarea mai multor acte și tratate internaționale. În lipsa unor prevederi în legislația națională, statul este obligat să aplice prevederile actelor internaționale, care au putere juridică superioară asupra legislației naționale. Vom analiza mecanismele Organizației Națiunilor Unite și cele stabilite de Consiliul Europei în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, aplicabile întrunirilor online, având în vedere că statul Republica Moldova a semnat și ratificat majoritatea instrumentelor din cadrul acestor două structuri.

Obligația respectării și protecției drepturilor tuturor persoanelor la întruniri pașnice și asociere, atât online cât și offline, a fost pentru prima dată indicată în rezoluția Consiliului Drepturilor Omului al ONU (CDO), nr. 21/16 din 27.09.2012². Ulterior acest deziderat a fost preluat în mai multe rezoluții care au fost adoptate, de exemplu prin rezoluția nr. 24/5 din 26.09.2013 a fost subliniată importanța respectării întrunirilor online de rând cu cele offline³. Prin rezoluția 26/13 a CDO din 26.06.2014, cu privire la "promovarea, protejarea și folosirea drepturilor omului în internet", au fost subliniate concluziile reuniunii globale a mai multor părți interesate despre viitorul guvernării electronice, prin care s-a recunoscut că persoanele ar trebui să se bucure de drepturile pe care le exercită atât offline, cât și online.

Dezideratul că persoanele dispun de aceleași drepturi atât offline cât și online, indiferent de frontiere în conformitate cu art. 19 al DUDO, a fost reconfirmat de către CDO urmare a recunoașterii naturii globale a internetului și că aceasta constituie forța motrice pentru dezvoltarea tehnologiilor informaționale. CDO a invitat statele să coopereze internațional pentru dezvoltarea mass-mediei electronice și facilităților de schimb de date între state, precum și să facă accesul la rețeaua internet mai accesibilă. CDO a subliniat și importanța asigurării securității informaționale⁴.

Raportorul special al ONU a dreptului la întrunire și asociere și Raportorul cu privire la execuțiile extrajudiciare, au menționat că protecția drepturilor omului poate fi aplicată și analogic interacțiunilor ce au loc în spațiul online. Restricțiile pentru libertatea de exprimare online trebuie să fie proporțională și necesară, să fie aplicată de către un organ independent și să fie asigurate garanții împotriva abuzurilor⁵.

Prin rezoluția din 17.12.2018⁶, s-a subliniat îngrijorarea cu privire la numărul ridicat de amenințări, riscuri și provocări legate de exercitarea drepturilor la întrunire și libertatea de exprimare, atât online cât și offline. Blocajele rețelei de internet sau atacurile cibernetice asupra participanților la întrunirile online sunt echivalente cu ingerințele în dreptul la protest în format offline.

2. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/G12/174/63/PDF/G1217463.pdf?OpenElement>

3. <http://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=dtYoAzPhJ4NMUy4Lu1T0eblM8c1X4GZjGEGHV9SBM9XQqV7F5z%2BPq5GlmI5ITjdvVU0t-GVMSyUViLAYIQwI2IDE8JUwqK%2F20i0Zmegp1WZS1z2fjpK5mEtIYLwTOXF5>

4. http://hrlibrary.umn.edu/hrcouncil_res26-13.pdf

5. A se vedea de asemenea A/HRC/17/27, para. 69;

6. A se vedea Rezoluția nr. 73/173 promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale, incluzând dreptul la întrunire și asociere;

Prin raportul cu privire la libertatea de întrunire și asociere în era digitală nr. A/HRC/41/41, din 17.05.2019⁷, s-a focusat atenția pe oportunitățile și provocările pe care le comportă întrunirile pașnice în timpul erei digitale și s-a urmărit prezentarea de ghidări privind asigurarea și maximizarea acestor oportunități, precum și răspunsul la aceste riscuri. Mai mult ca atât, potrivit Rezoluției Adunării Generale a ONU se recomandă tuturor statelor să "asigure același nivel de drepturi pentru indivizi pe care le dispun offline, incluzând libertatea de exprimare, libertatea de întrunire și asociere, că ar fi protejate online, în conformitate cu drepturile omului".

Potrivit comentariilor generale nr. 37 (2020) cu privire la întrunirile pașnice, Adunarea Generală a ONU a constatat că art. 21 al Convenției protejează întrunirile pașnice oriunde s-ar desfășura: în afara clădirilor, în interiorul clădirilor sau online, în spațiile publice sau private, ori în combinație. În timp ce noțiunea de întrunire implică mai multe persoane, un singur protestatar se bucură de protecția potrivit art. 19 din Convenție. Documentul mai subliniază necesitatea respectării accesului la internet ca o condiție pentru garantarea dreptului la întrunire.

În plan european art. 11 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului, garantează dreptul la libera întrunire. Totodată în plan european sunt adoptate mai multe Convenții care vin să asigure drepturile în spațiul virtual. Convenția pentru protecția persoanelor cu privire la procesarea datelor cu caracter personal nr. 108, intrată în vigoare pentru Republica Moldova la 01.06.2008⁸, garantează dreptul la protecția datelor cu caracter personal care se constată ca fiind drepturi peremptorii pentru prezența în spațiul online.

Convenția de la Budapesta din 23.11.2001 cu privire la crimele cibernetice, intrată în vigoare pentru Republica Moldova la 01.06.2009, stabilește protecția regională în spațiul european în domeniul electronic. Convenția dată fiind una de referință în contextul terminologiei cu privire la accesul la internet și mijloacele de comunicare în spațiul virtual. Potrivit Ghidului aprobat prin Recomandarea CM/Rec(2014) 6 se specifică că sunt protejate inclusiv și dreptul la întrunire în mediul online. Acesta menționează că persoanele au libertatea să găsească orice website, aplicație sau serviciu pentru a forma, alătura, mobiliza sau participa în grupuri sociale și întruniri chiar dacă ele formal nu sunt recunoscute de către autoritățile publice. Persoanele au dreptul să folosească instrumentele online pentru a participa la dezbateri de nivel local, național sau global.

Analiza actelor relevante descrise ne permite să tragem concluzia că dreptul la întruniri online este suficient de protejat și reglementat la nivel internațional.

La nivel național, dreptul la întrunire este garantat prin Constituția Republicii Moldova, care la art. 40 menționează că mitingurile, protestele se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic, fără nici un fel de arme. Mijloacele concrete, modalitățile și mecanismele de realizare a dreptului la întrunire sunt expuse în Legea nr. 26.

Potrivit art. 2 a Legii nr. 26 se reține că legea reglementează modul de organizare și desfășurare a întrunirilor în afara clădirilor. Pentru a stabili dacă Legea nr. 26 este aplicabilă întrunirilor online trebuie să analizăm dacă sintagma în afara clădirilor ar îngloba în sine și spațiul online. Analizând exercitarea libertății de întrunire din această perspectivă este evident că spațiul online nu poate fi găzduit de clădiri, deci interpretarea logică și cea de drept ne permite să afirmăm că norma legală ar putea fi aplicată și spațiului online fără ajustări la lege.

7. <https://www.ohchr.org/EN/Issues/AssemblyAssociation/Pages/DigitalAge.aspx>

8. https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/108/signatures?p_auth=8QVJIR4V

Spre deosebire de spațiul fizic, prezența utilizatorului în spațiul online nu este neapărat concomitentă și continuă o durată anumită de timp. Momentul întrunirii și respectiv durata întrunirii poate fi mai lungă sau mai scurtă în funcție de forma aleasă de participanți. Momentul întrunirii online poate varia de la un interval scurt de exactitate maximă, sau poate fi diferit pentru fiecare participant.

Stabilirea dacă persoanele care se află în online concomitent au același scop și obiectiv reprezintă o altă provocare când vine vorba despre calificarea întrunirilor online, or nu toate grupurile aflate concomitent într-un spațiu ar reprezenta o întrunire dacă nu au același scop. În spațiul online participanții îndeplinesc anumite acțiuni care permit organizatorului să înțeleagă dacă aceștia sunt participanți sau doar vizitatori, fără scopul de a se alinia acestei întruniri. Deci organizatorii, creează premise pentru oricare participant online să îndeplinească anumite acțiuni de susținere a acestora în vederea delimitării rolului pe care îl au în cadrul întrunirii.

În format online mesajul poate fi exprimat și transmis printr-o varietate de forme care includ text, audio, video, grafică, imagine dar și orice alt semnal codificat digital care contribuie la un mesaj identic sau similar cu al altor participanți. Cel mai des, mesajul este transmis prin text, imagine de profil, imagine de fundal, plasarea sau distribuirea unei postări sau a unei etichete.

Dreptul la liberă întrunire este protejat doar în cazul întrunirilor pașnice. Cu excepția aspectelor de ordin fizic, celelalte elemente care definesc caracterul pașnic sunt aplicabile și pentru întrunirile online. Astfel, Legea nr. 26, prevede că sunt interzise întrunirile prin care se urmărește a) îndemnarea la război de agresiune, la ură națională, rasială, etnică sau religioasă; b) incitarea la discriminare sau violență publică; c) subminarea securității naționale sau a integrității teritoriale a țării, săvârșirea infracțiunilor, încălcarea ordinii publice sau organizarea tulburărilor în masă, încălcarea moralității publice, a drepturilor și a libertăților altor persoane ori punerea în pericol a vieții sau a sănătății acestora⁹. Aceste interdicții se aplică în principiu atât în spațiul fizic, cât și în spațiul online. Întrunirea poate fi declarată interzisă doar de către instanța de judecată și doar dacă se regăsesc elementele exhaustiv prevăzute de lege.

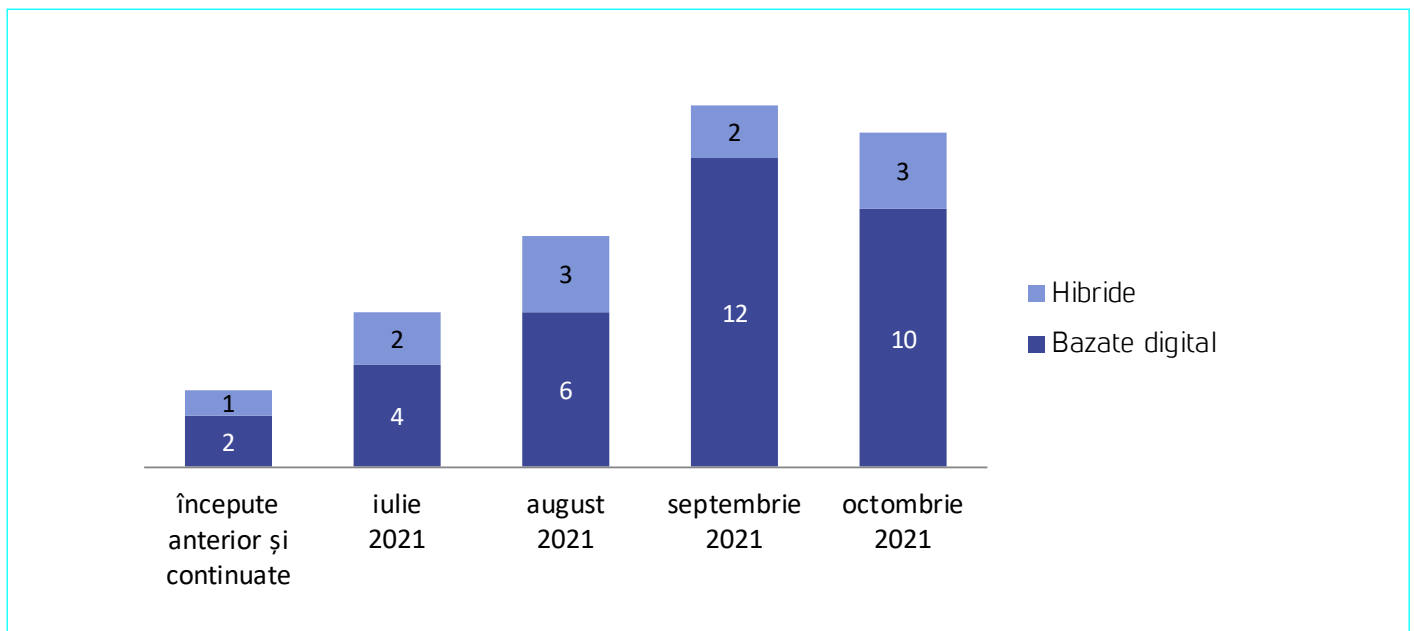
⁹ art. 8 al Legii privind întrunirile 26/2008;

ANALIZA ÎNTRUNIRILOR MONITORIZATE

Numărul de întruniri monitorizate

În total, în cadrul MIPO în intervalul 15 iulie – 15 octombrie 2021, au fost monitorizate 45 de întruniri bazate digital și hibride. Inițial, în vizorul misiunii de monitorizare au intrat peste 70 de evenimente online, dintre care o parte nu au fost monitorizate pentru că nu au trecut filtrul special conceput pentru delimitarea întrunirilor bazate digital de alte forme de exprimare online. Conform datei de început a întrunirilor monitorizate, o parte a acestora au demarat înaintea startului misiunii de monitorizare, dar au continuat și pe parcursul lunilor următoare, așa că au fost, de asemenea monitorizate. În total, șase întruniri monitorizate au fost începute înaintea datei de 15 iulie, (trei începute în primele două săptămâni ale lunii iulie și trei anterioare). Din cele 45 de întruniri monitorizate, 11 întruniri au fost hibride (24%), adică au fost bazate în mediul digital, dar au fost avut și o extensie fizică sau au fost continuate și în mediul fizic.

Numărul de întruniri monitorizate

Locul și forma întrunirilor

La stabilirea locului de desfășurare a întrunirilor monitorizate, a fost luată în considerare platforma din internet pe care au fost plasate mesajele și unde s-a produs reunirea participanților. În acest sens, s-a făcut abstracție de adresa juridică a proprietarului platformei respective, sau de locul de amplasare fizică a serverelor pe care este stocată informația propriu-zisă. Un alt aspect important este că, datorită posibilităților din mediu virtual, o parte din întruniri nu s-au desfășurat pe o singură platformă, dar s-au extins pe două sau mai multe platforme simultan. Astfel, de exemplu, întrunirile în formă de hashtag s-au desfășurat simultan și pe Facebook și pe Instagram.

De Ziua Internațională a Pisicii a fost lansată o campanie de adopție a animalelor fără adăpost cu denumirea și hashtag-ul #UnPrietenTeAșteaptă. Eticheta a fost utilizată pe Facebook și Instagram, unde participanții au plasat fotografii, mesaje și o ramă de profil pentru a încuraja adopția animalelor fără adăpost.

Daniela Herța
Cats, Wine & Rock'n'Roll

Daniela Herța a adăugat 52 de fotografii noi în albumul Pisi-pisicuțe
Azi, 8 August, e Ziua Internațională a Pisicilor 🐾 și sunt enorm de recunoscătoare pentru cele 12 suflute de acasă, 14 de la înținerire și altele. 13 deja date!... Vezi mai mult — Impreună cu Sergiu

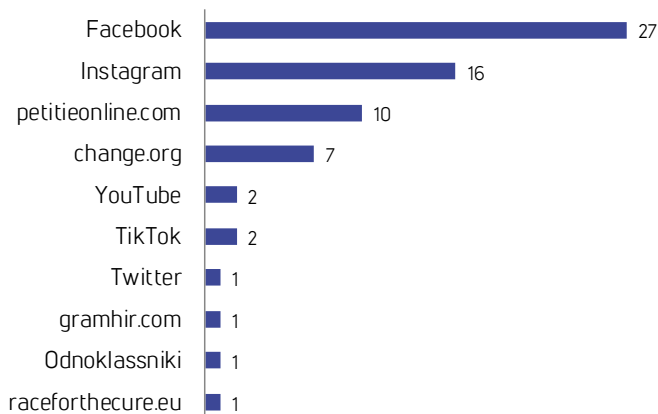

Letiana Gălică • #Prietenul
Letiana Gălică Cine care mă cunoaște, știu că am adoptat 3 pisici, unul fără un ochi, una fără urechi și una fără urechi. Mă nou, în familie e aceluși și un câțel, în via, salvată de pe trotuar și crescută cu dragoste. Între Ziua Internațională a Pisicilor și Ziua Adopției. Nu trebuie pe lângă animalele strălucitoare! Dacă aveți posibilitatea luați un mic prieten acasă! Recunoscător la este enormă! Dacă nu, implicați-vă în sală, în țară sau organizați voluntariatul. #Prietenul #Prietenul #Prietenul

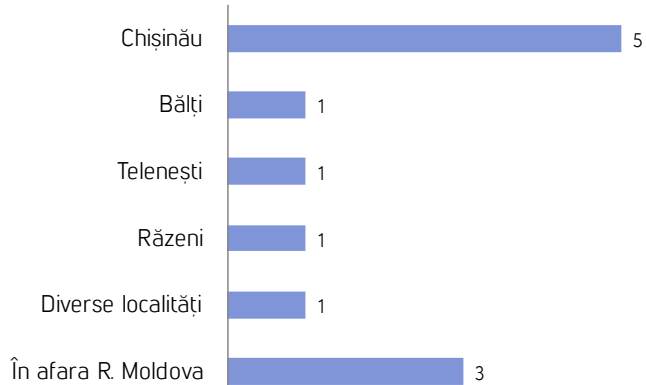
Având în vedere aceste aspecte, s-a constatat că localizarea virtuală preferată pentru întrunirile digitale din perioada vizată a fost Facebook, pentru care au optat 27 de întruniri (60% din total), urmată de Instagram cu 16 întruniri (36%). Următoarele în ordinea preferințelor au fost platformele pentru petiții: <https://www.petitiononline.com/> cu 10 întruniri (22%) și <https://www.change.org/> cu 7 întruniri (16%). O pondere mai mică au avut TikTok și YouTube cu doar 2 întruniri fiecare (4%) și doar în cazuri unitare au fost preferate gramhir.com, Odnoklassniki sau Twitter.

Întrunirile fizice care le-au însoțit pe cele digitale au avut loc preponderent în Chișinău (5 întruniri). Cîte o întrunire s-a desfășurat la Bălți, Telenești și Răzeni. De asemenea, trei dintre întrunirile hibrid, au avut desfășurare fizică în afara Republicii Moldova. Acestea au fost evenimente transnaționale care presupun pe lângă activitatea online și adunări fizice concomitente în mai multe orașe. În timp ce în Republica Moldova s-a desfășurat doar partea digitală, în alte părți ale lumii au avut loc și

Locul virtual al întrunirilor digitale

Locul fizic al întrunirilor hibride

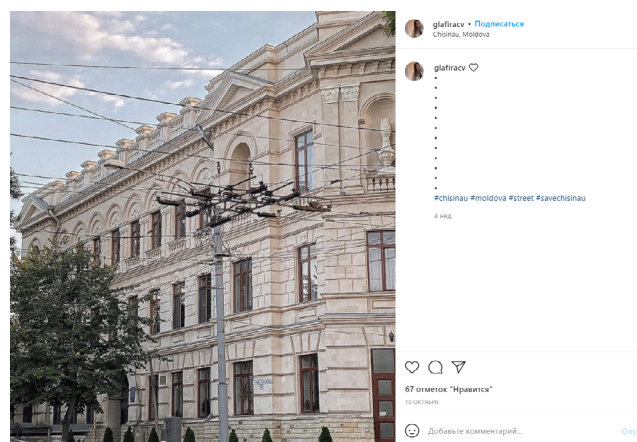
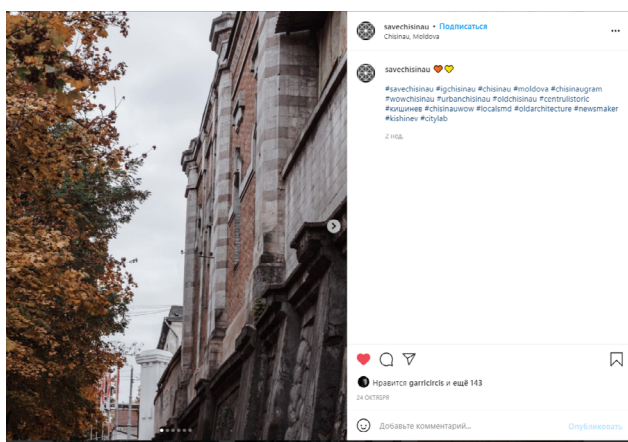
În data de 16.05.2021 a fost lansată campania „Kaufland Ajunge!”¹⁰ (și versiunea rusă: Kaufland хватит!) cu scopul declarat de Reducere a cantității de broșuri promoționale Kaufland din cutiile poștale din Chișinău și alte orașe, pentru că ar fi o pierdere inutilă de hârtie. În spațiul online, timp de câteva luni, acest mesaj a fost promovat prin postări, un eveniment și elemente vizuale distincte (un banner și caricatură). La [evenimentul lansat pe Facebook](#), 370 persoane au marcat că vor participa, iar altele 826 s-au arătat interesate de acest eveniment. Grupul a colectat broșurile promoționale timp de câteva luni. În data de 17.10.2021, a avut loc manifestația fizică în fața magazinului Kaufland din sectorul Ciocana, mun. Chișinău. 27 de persoane au adus 200 kg de maculatură (cataloge promoționale din rețeaua de magazine Kaufland), iar organizatorii au menținut și întrunirea online cu postări și fotografii de la eveniment în timp real.

10. <https://www.facebook.com/hashtag/Kauflandajunge/>

Forma întrunirilor este legată direct de platforma utilizată. O etichetare cu același hashtag poate fi făcută pe mai multe platforme și este o formă mai răspândită de întrunire online. 23 de astfel de etichete au fost făcute la întrunirile monitorizate, ceea ce reprezintă 51% din total.

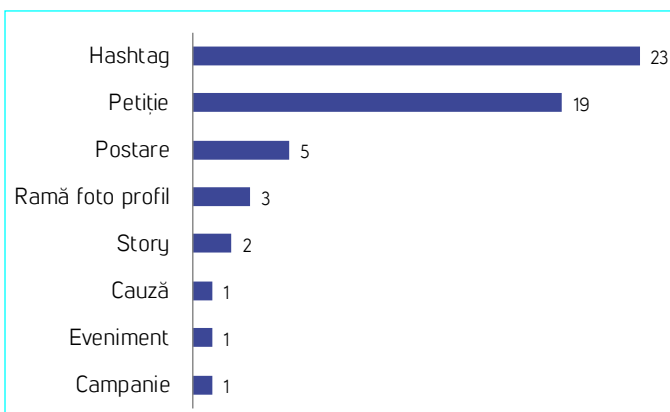
Eticheta #savechisinau¹¹ a fost utilizat în scopul atragerii atenției societății civile asupra problemelor urbanistice în Chișinău, în special asupra distrugerii fondului arhitectural istoric. Forma de manifestare dominantă este postarea de fotografii cu elemente de arhitectură din Chișinău, însoțite de comentarii și etichetă. Întrunirea a adunat în general tineri, persoane interesate în păstrarea monumentelor istorice și persoane pasionate de urbanistică din limita municipiului Chișinău.

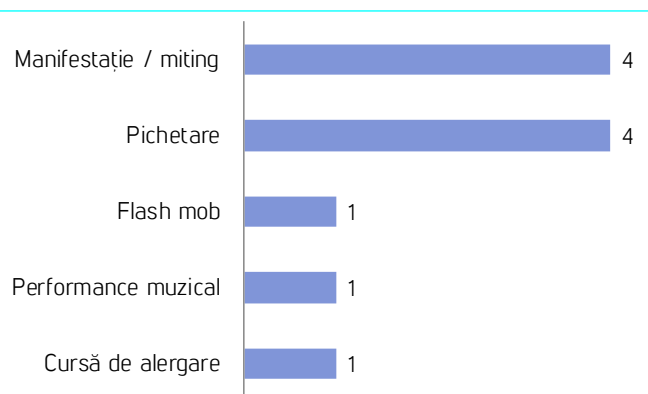
A doua formă ca popularitate au fost petițiile online – 19 întruniri (42% din total), care adună semnături pe pagini dedicate petițiilor. Alte forme utilizate în măsură mai mică au fost postările (11%), ramele pentru fotografiile de profil pe rețelele de socializare – 3 întruniri (7%) și story-urile – 2 întruniri (4%). Story-urile sunt disponibile pentru doar 24 de ore, ceea ce face dificilă monitorizarea și fixarea lor în timp util. Este posibil ca unele dintre acestea să fi scăpat din atenția misiunii de monitorizare. Cauzele, evenimentele online sau campaniile au fost utilizate doar în cazuri unitare în această perioadă.

11. <https://www.facebook.com/hashtag/savechisinau>, <https://www.instagram.com/explore/tags/savechisinau/>

Forma întrunirilor digitale

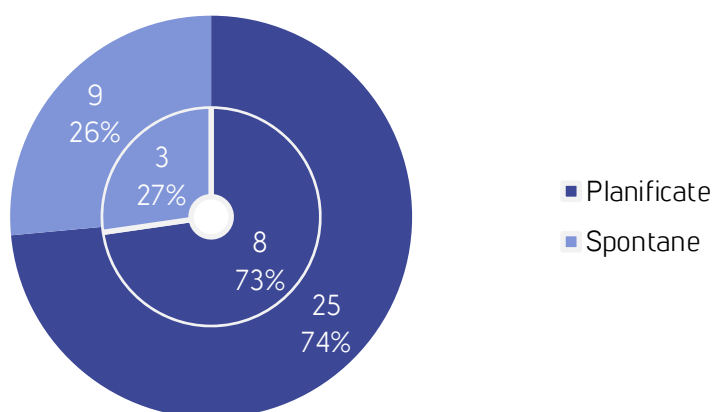

Forma întrunirilor fizice

În raport cu cauza care a determinat desfășurarea întrunirii putem deosebi întruniri spontane și întruniri planificate. Conform aprecierii misiunii de monitorizare, din cele 45 de întruniri monitorizate, 33 au fost planificate (73%), iar celelalte 12 (27%) au fost spontane. Este interesant de remarcat că proporția de întruniri spontane și planificate se păstrează și în cadrul grupurilor de întruniri bazate digital și a celor hibride. În cazul întrunirilor digitale proporția este de 74%/26% (reprezentate în cercul exterior în grafic), iar a celor hibride 73%/27% (reprezentate prin cercul interior în grafic).

Întruniri planificate vs. spontane (hibride în cercul interior)

Ca reacție la reținerea procurorului general Alexandr Stoianoglo de pe 05.10.2021, pe două platforme diferite de petiții online au fost lansate simultan câteva petiții online cu solicitarea eliberării acestuia: [#СВОБОДУ СТОЯНОГЛО / #LIBERTATEA LUI STOIANOGLO](#), [Свободу Александру Стояноглу освобождения г. А. Стояноглу и прекращение преследования его и его семьи, по политическим мотивам!](#), [STOP anarhiei judecătorești împotriva lui Alexandr Stoianoglo!](#) Una dintre petiții a acumulat 447 de semnături, alta 20, iar a treia a fost eliminată mai târziu de inițiator.

change.org Start a petition My petitions Browse

Petiție details Comments Updates

Свободу Александру Стояноглу

452 have signed. Let's get to 500!

At 500 signatures, this petition is more likely to be featured in recommendations!

First name
Last name
Email

Display my name and comment on this petition

[Sign this petition](#)

By signing, you accept Change.org's [Terms of Service](#) and [Privacy Policy](#), and agree to receive occasional emails about campaigns on Change.org. You can unsubscribe at any time.

Руки прочь от Стояногло!

Полина Куличенко started this petition to Майя Сацу

Народ Молдовы возмущён арестом генерального прокурора Александра Стояногло. Народ Молдовы требует освобождения г. А. Стояногло и прекращение преследования его, и его семьи, по политическим мотивам!

Participare și vizibilitate

Unul din avantajele întrunirilor bazate digital este posibilitatea de participare indiferent de locul aflării fizice, distanța geografică sau barierele politice și administrative. Deși nu a fost făcută o estimare exactă, cel puțin 25% din întruniri au avut și participare internațională (prin prisma locului aflării participanților).

În luna septembrie 2021, activiștii de drepturile omului din Republica Moldova s-au alăturat mitingului global de solidarizare [#FreeViasna](#), prin postări și fotografii însoțite de eticheta [#FreeViasna](#). „Viasna” este un grup în domeniul drepturilor omului din Belarus, care a monitorizat activ și a documentat încălcările drepturilor omului în urma alegerilor prezidențiale controversate din august 2020. Pe parcursul ultimului an, mai mulți membri ai „Viasna” s-a confruntat cu hărțuire și piedici din partea autorităților din Belarus.

Amnesty International Moldova

22 septembrie · 🌐

#FreeViasna

👤 „Viasna” este un grup în domeniul drepturilor omului din Belarus, care a monitorizat activ și a documentat încălcările drepturilor omului în urma alegerilor prezidențiale controversate din august 2020.

❌ Ei s-au confruntat cu hărțuire și piedici din partea autorităților din Belarus pe tot parcursul existenței sale.

😞 Există îngrijorări că niciunul dintre membrii personalului sau voluntarii „Viasna” nu va avea parte de un proces echitabil.

👉... Vezi mai mult

AMNESTY.MD

Belarus: La prima aniversare a repressiunii membrilor Viasna, grupurile internaționale pentru drepturile omului...

Promo-LEX

27 septembrie · 🌐

👤 Tinerii din cadrul Programului PromoTE se alătură mitingului global [#FreeViasna](#).

📌 Pe parcursul ultimului an, 7 membri ai [Вясна. Правы чалавека ў Беларусі / Viasna. Human rights in Belarus](#), o organizație de vârf din domeniul drepturilor omului din Belarus, au fost reținuți în mod arbitrar. Acești membri sunt Marfa Rabbkova, Andrei Chapyuk, Leanid Sudalenka, Tatsiana Lasitsa, Uladzimir Labkovich și liderii Viasna, Ales Bialitski și Valiantsin Stefanovic.

👉 În ciuda încarcer... Vezi mai mult

Promo-LEX

20 septembrie · 🌐

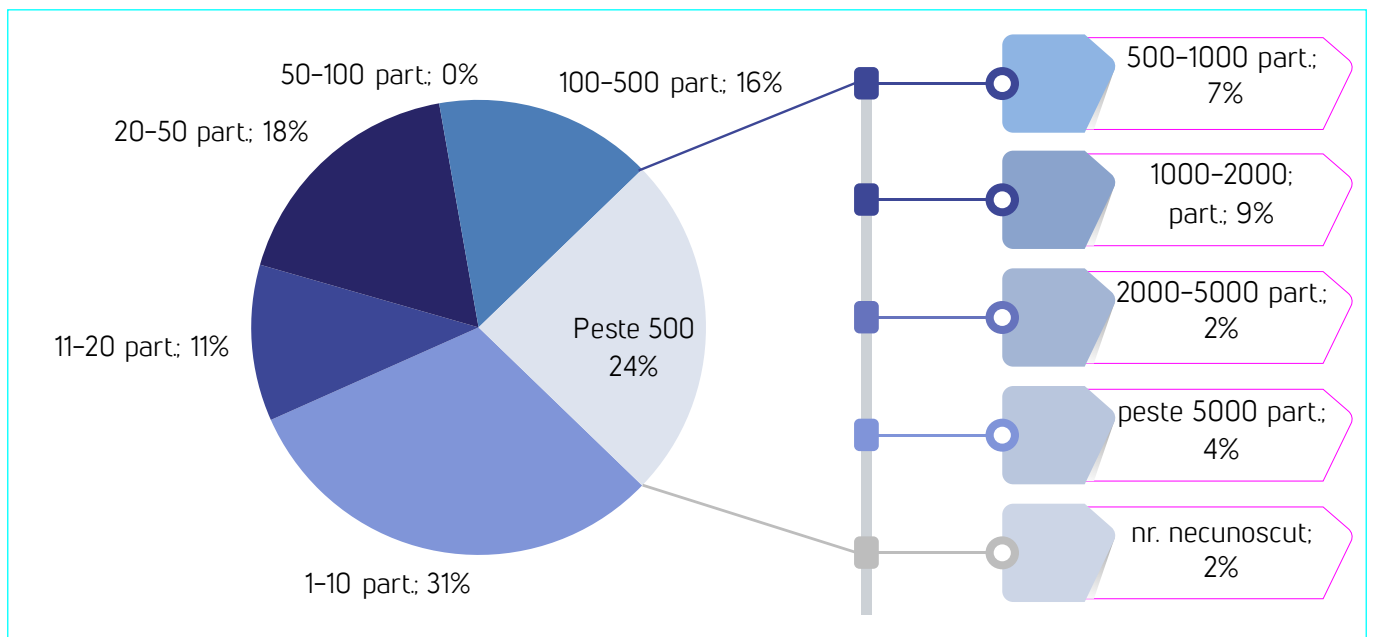
!! Represiunile împotriva societății civile din Belarus au atins un nivel fără precedent. Pe parcursul ultimului an, 7 membri ai [Вясна. Правы чалавека ў Беларусі / Viasna. Human rights in Belarus](#), Marfa Rabbkova, Andrei Chapyuk, Leanid Sudalenka, Tatsiana Lasitsa, Uladzimir Labkovich și liderii Viasna, Ales Bialitski și Valiantsin Stefanovic, sunt deținuți în mod arbitrar sub acuzații inventate.

📌 Reamintim că „Viasna” este una din cele mai importante organizații din domeniul ... Vezi mai mult

În timp ce informația despre vizibilitatea evenimentelor este inaccesibilă terților (monitorilor), numărul de participanți poate fi calculat direct sau indirect pe baza indicatorilor oferți de resursele online. Astfel, în cazul unei petiții, numărul de participanți este echivalent cu numărul de semnături ai petiției, în cazul unei postări sau a unei cauze pe o rețea de socializare, contează numărul de distribuiri sau like-uri, în cazul unui hashtag – numărul de utilizări ale etichetei, iar în cazul unor evenimente – numărul persoanelor care confirmă participarea la eveniment. În funcție de aceste surse, a fost stabilit numărul de participanți la întrunirile digitale monitorizate. Din 45 de întruniri, 31% au avut până la 10 participanți, alte 11% au avut între 11 și 20 de participanți, 18% – între 20 și 50 de participanți, iar încă 16% – între 100 și 500 de participanți.

Numărul de participanți

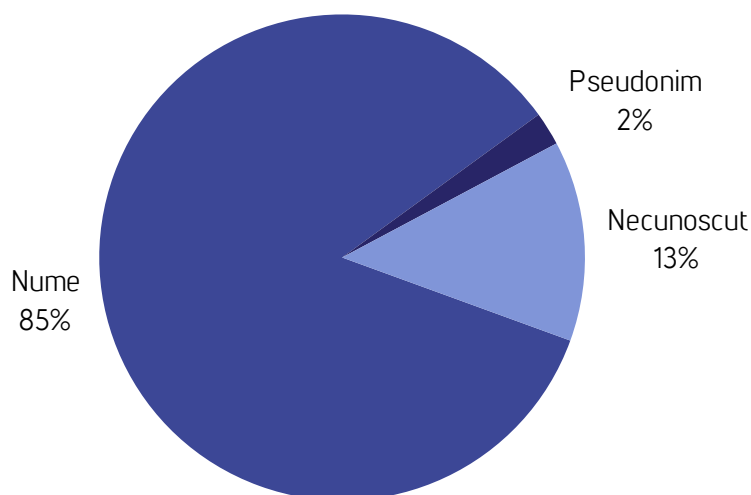
Numărul cel mai mare de participanți a fost înregistrat la o întrunire cu participarea internațională [#runpinkmoldova](#) (peste 46 de mii de participanți) dintre care circa 180 erau din Republica Moldova. O situație similară a existat la [#UprootTheSystem](#), unde din miile de participanți internaționali, doar câțiva erau din Republica Moldova. În cazul unor întruniri cu participare internațională numeroasă, delimitarea celor dintr-o anumită țară este dificilă prin intermediul instrumentelor disponibile și necesită revizuire individuală, mai ales ținând cont și de posibilitatea unor participanți din diasporă. În mediul online contează mai puțin numărul de participanți și localizarea geografică a acestora, care influențau preponderent preocupările legate de necesitatea asigurării ordinii publice.

Profilul participanților a fost o altă preocupare a misiunii de monitorizare. În general, putem afirma că principalele caracteristici comune ale tuturor participanților, sunt cele care condiționează participarea la întruniri și anume accesul la internet și abilitățile minime digitale. În cadrul fiecărei întruniri, participanții au avut profiluri mai mult sau mai puțin uniforme, ceea ce e firesc din prisma interesului comun care a generat întrunirea. Comparate între ele, întrunirile au reunit grupuri de participanți cu profiluri destul de diverse în spectru social, de vârstă, de ocupație și de interese. Acestea au inclus grupuri elevi, studenți, locatari de bloc, activiști civici și de mediu, diasporă, părinți, o parohie, medici, jurnaliști, asociații naționale și internaționale. Mai remarcăm că circa 20% dintre întrunirile monitorizate s-au desfășurat cu participarea a diverse persoane publice, printre care demnitari publici, lideri politici sau vedete ale show-businessului.

Organizatorii

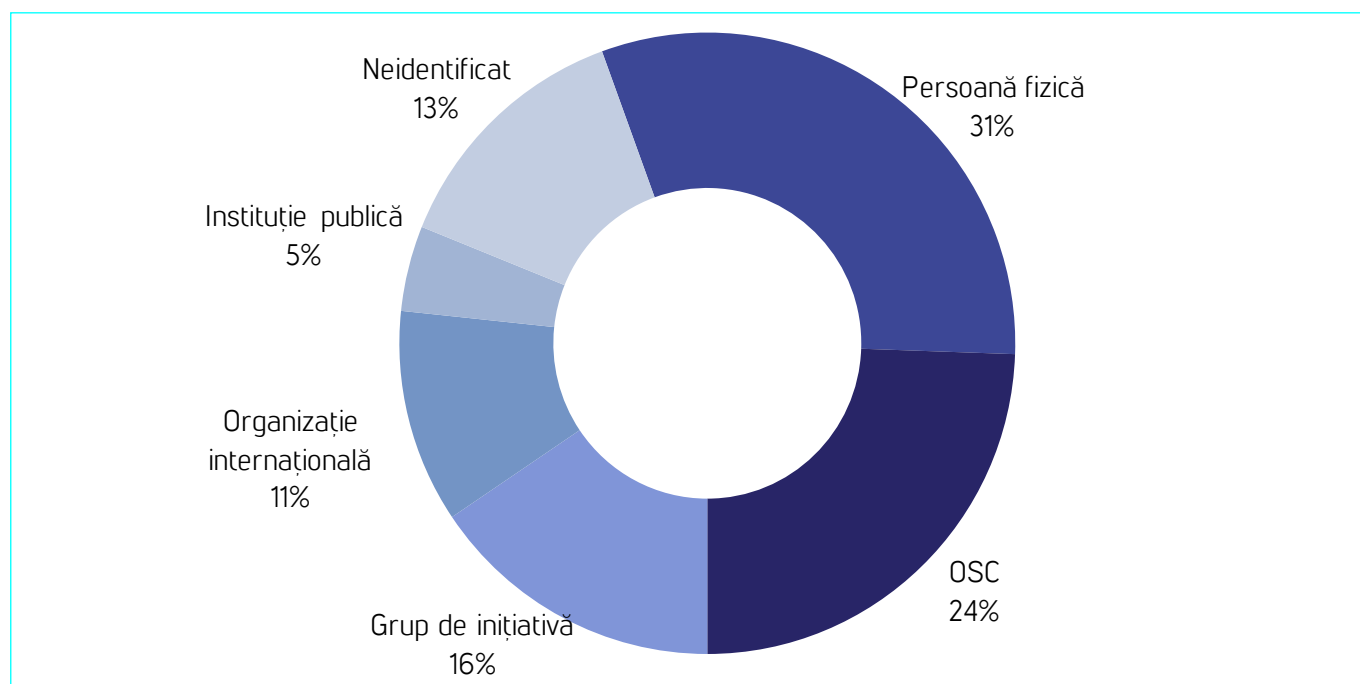
Deși spațiul online permite anonimizarea, în cele mai multe cazuri organizatorii și participanții la întruniri au ales să se identifice cu numele sau denumirile reale. În 85% din întrunirile monitorizate, organizatorii au utilizat numele reale și în doar 2% au utilizat pseudonime. În 13% din cazuri organizatorul a rămas necunoscut (în aceste cazuri era vorba despre întruniri transnaționale pentru care este greu identificabil organizatorul).

Identitatea organizatorilor

În cadrul grupului organizatorilor identificabili, nu se distinge vreo categorie preponderentă. Cele mai multe din întrunirile monitorizate au fost organizate de persoane fizice (31%) urmate de aproape de OSC-uri (24%) și în proporție ceva mai mică de Grupuri de inițiativă (16%). Printre organizatori au mai figurat organizații internaționale (11%) și instituții publice (5%). Indiferent de persoana organizatorilor, toate întrunirile monitorizate s-au desfășurat pașnic fără incitare la violență sau mesaje de ură.

Tipuri de organizatori

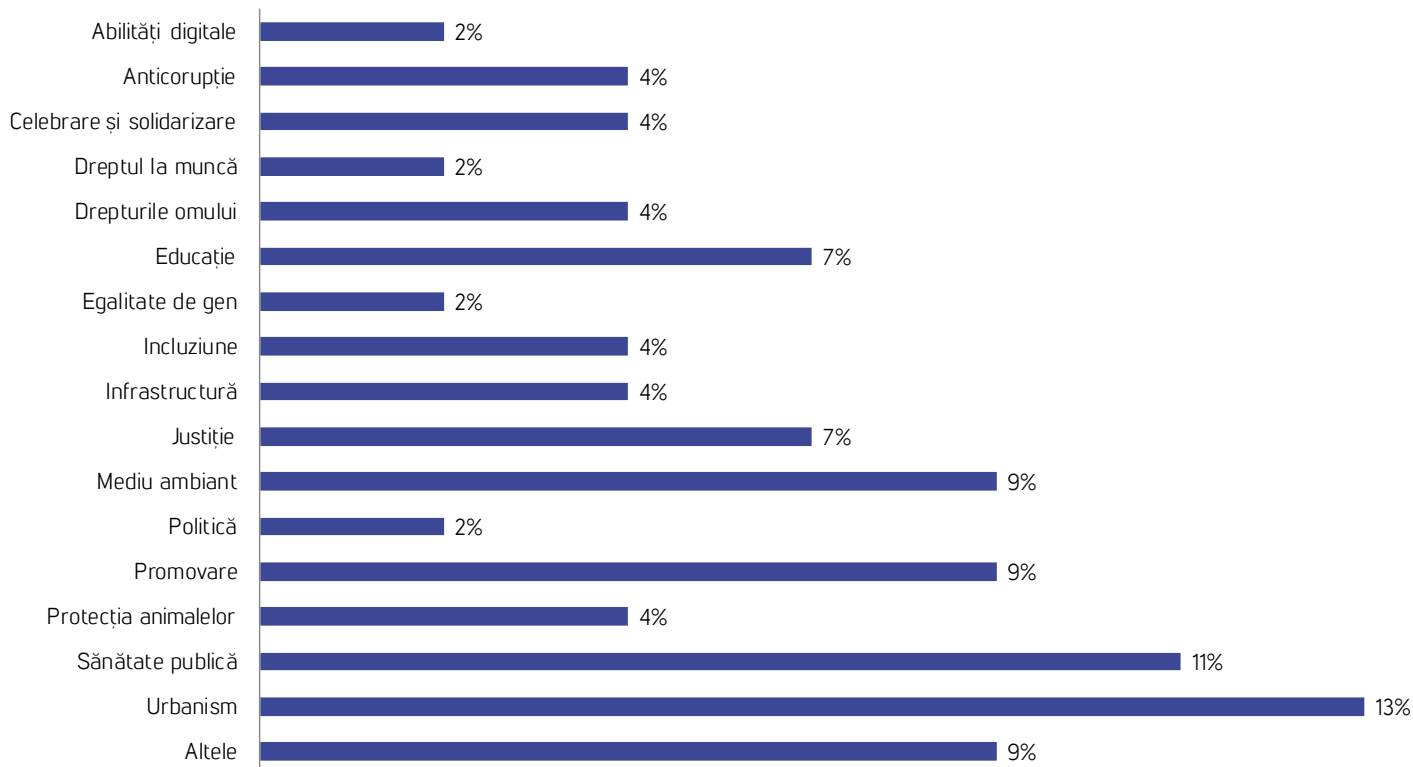
O situație mai specifică apare în cazul întrunirilor transnaționale, în care organizatorii se află în afara Republicii Moldova și în care nu au contact cu participanții din Republica Moldova. Din observațiile misiunii de monitorizare, acest fapt nu afectează procesul de desfășurare a întrunirilor.

Este de remarcat, că în procesul de monitorizare, mai mulți organizatori nu erau conștienți că sunt organizatori de întruniri digitale. Dacă la o întrunire fizică, organizatorii înțeleg suficient de bine conceptul pe care îl asociază cu etape și o dinamică clară, la întrunirile digitale, percepția este încă confuză și se pliază mai degrabă pe înțelegerea fenomenului prin prisma exercitării libertății de exprimare.

Problematica și mesajele

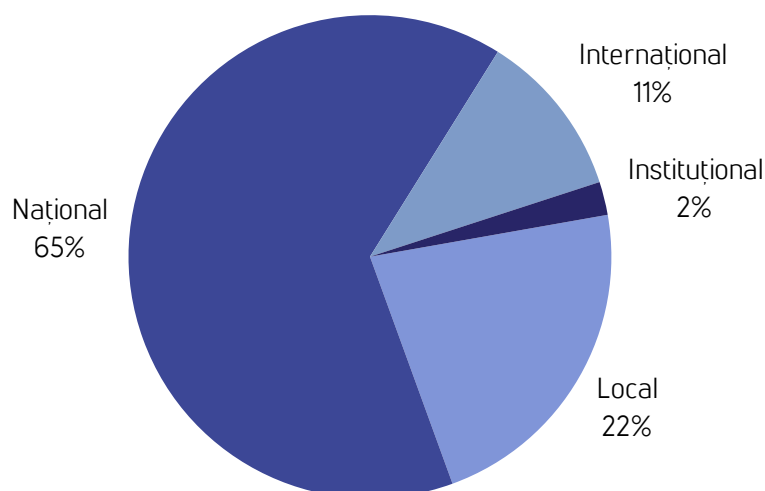
Subiectele abordate de întrunirile monitorizate au fost diverse și au vizat un spectru larg de probleme (abilități digitale, anticorupție, celebrare și solidarizare drepturile omului, dreptul la muncă, educație publică, egalitate de gen, incluziune socială, infrastructură și urbanism, mediu ambiant, protecția animalelor, organizare instituțională, relații de muncă, probleme politice, sănătate publică).

Problematica abordată

Cele mai multe din subiectele abordate (65%) au vizat probleme cu impact național, cum sunt problemele politice sau cele de educație și sănătate publică. Mai puține (22%) au fost întrunirile care au vizat subiecte de nivel local, cum sunt amenajarea urbană, redenumirea de străzi, conectarea la rețele de utilități publice. A treia categorie după pondere (11%), sunt întrunirile care au abordat probleme de nivel internațional, care vizează schimbările climatice, drepturile omului sau subiecte politice naționale care au intrat în atenția diasporei moldovenești. La categoria de excepție putem remarca o întrunire (în formă de petiție online) care s-a referit exclusiv la o problemă dintr-o instituție de învățământ și a reunit exclusiv persoane din acea instituție.

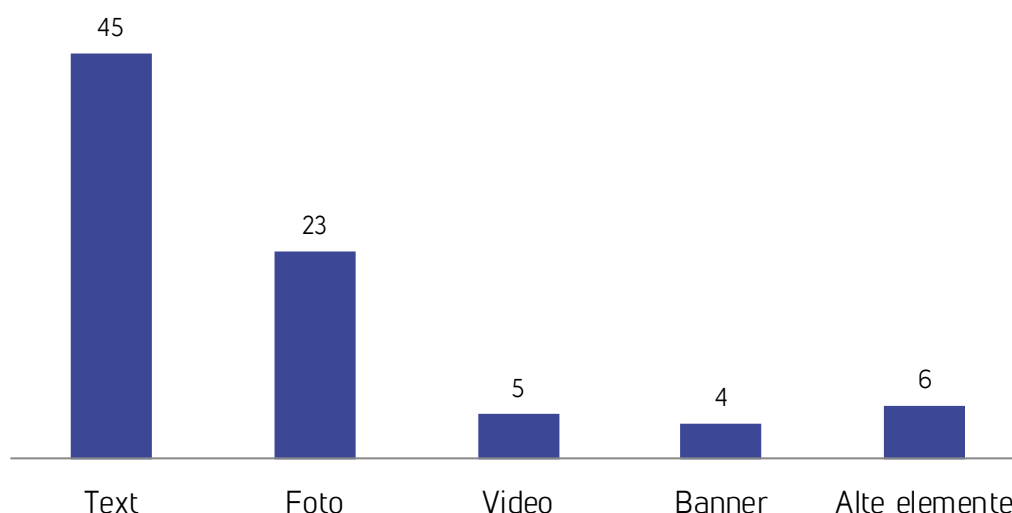
Nivelul de interes al problemei vizate

În septembrie 2021, un grup de elevi ai IPLT "Spiru Haret" din Chișinău, a lansat o [petiție](#) în care cereau anularea repartizării pe 3 subgrupe a elevilor din liceu, organizate ca parte a procesului de învățământ mixt determinat de pandemia de COVID-19. Petiția a adunat 40 de semnături.

Modalitatea de expunere a mesajului este un element cheie atât pentru întrunirile fizice cât și cele digitale. Dacă în spațiul fizic, cele mai utilizate sunt mesajele vocale și pancartele, în mediul digital acestea sunt înlocuite de text și fotografie. Conform observațiilor, toate întrunirile monitorizate au utilizat text pentru formularea mesajelor, în toate variațiile, inclusiv hashtag-uri și slogane. La câteva întruniri, textul a fost complementat de bannere, care la fel, conțineau mesaje textuale. Fotografii au fost utilizate la 50% din întruniri, iar conținutul video a fost utilizat la doar 6 întruniri (8%). În aceste cazuri a fost vorba preponderent de spoturi sau animații de promovare a mesajului. Alte elemente utilizate au inclus caricaturi la tema abordată de întrunire și linkuri la alte resurse online, sau rame pentru fotografiile de profil.

Forma de transmitere a mesajului

În scopul promovării vaccinării împotriva COVID-19, mai multe persoane și-au adăugat o ramă pentru poza de profil Facebook inițiată de UNICEF Moldova. Rama de profil este disponibilă în varianta română și rusă.

Pentru promovarea și diseminarea întrunirilor organizatorii și participanții au făcut uz de resursele și instrumentele puse la dispoziție de platformele online care au găzduit evenimentele. Astfel, au fost aplicate funcțiile de *share*, *tag*, *like* și *stories*. Organizatorii și participanții au făcut postări și distribuiri ale conținutului vizat, fie mesajul propriu-zis al întrunirii (sau link la pagina petiției (în cazul petițiilor online)). În ceva mai puține cazuri, au fost plasate articole pe pagini de știri sau alte resurse cu vizibilitate sporită.

În 04.10.2021, Comitetul Sindical al IMSP SR Telenеști a organizat un flash-mob în fața instituției, ca reacție la informațiile pe care le-a distribuit în spațiul public Emilian Crețu (prezentatorul emisiunii Dora Show de la postul Jurnal TV) despre un angajat al instituției. Întrunirea fizică la care au participat circa 50 de persoane a fost continuată în spațiul online¹⁵ printr-o postare cu mesajul și fotografiile de la flash-mob care a avut peste 400 de distribuiri și peste 1000 de comentarii contradictorii. Participanții la întrunire au solicitat ca Emilian Crețu să-și ceară scuze public pentru declarațiile denigratoare făcute. În replică la protestul personalului medical, Emilian Crețu a revenit în spațiul online cu o postare

Igor Catan
4 octombrie

La IMSP SR Telenеști a fost organizat un flash-mob în legătură cu acțiunile de denigrare a imaginii instituției

Aproximativ 100 de angajați ai IMSP SR Telenеști au participat astăzi, 4 octombrie, la un flash-mob organizat de Comitetul Sindical în legătură cu răspândirea în spațiul public de către Emilian Crețu, prezentatorul emisiunii Dora Show de la postul Jurnal TV, a unor informații defăimătoare despre instituție.

În discursul său Larisa Grăjdeanu, președintele Comitetului Sindical, a spus că în acest mod a fost pătat albul imaculat al halatului medical, a fost denigrată cinstea și onoarea lucrătorului medical. Astfel, a fost înjosită imaginea Spitalului Telenеști, fondat în anul 1892. Iată că după 130 de ani de activitate a instituției, o persoană cere închiderea acesteia.

În cadrul evenimentului, Larisa Grăjdeanu a lansat un apel public prin intermediul căruia colectivul spitalului solicită susținere în legătură cu acțiunile de denigrare a imaginii instituției și injurii în adresa angajaților.

APEL PUBLIC

Colectivul IMSP Spitalul Raional Telenеști își exprimă indignarea în legătură cu răspândirea în spațiul public de către Emilian Crețu, prezentatorul emisiunii Dora Show de la postul Jurnal TV, a unor informații defăimătoare despre IMSP Spitalul Raional Telenеști, cu discurs insultător la adresa angajaților, care lezează reputația instituției.

În urma postărilor făcute de ei pe rețeaua Instagram, IMSP SR Telenеști a devenit ținta unor acuzații denigratoare. În special în spațiul on-line. Acesta a lansat acuzații defăimătoare, utilizând injurii și declarații care lezează reputația instituției. Constatăm cu îngrijorare că acest caz a fost exploatat pentru a discredita și a provoca ură din partea societății.

Lansăm un mesaj de solidaritate cu toți lucrătorii medicali din țară care respectă valorile de etică profesională. Îndemnăm utilizatorii rețelelor sociale și consumatorii de produse media să păstreze un limbaj civilizată în raport cu lucrătorii medicali și să facă distincția între persoanele oneste, care muncesc în folosul societății, și cele ce promovează interese în detrimentul ei.

Considerăm că Emilian Crețu trebuie să-și ceară scuze public pentru declarațiile denigratoare făcute, în caz contrar vom fi nevoiți să apelăm la serviciile instanțelor judecătorești.

15. <https://www.facebook.com/igor.catan.1/posts/443517000504469>

ROLUL ȘI ATITUDINEA INSTITUȚIILOR PUBLICE

Potrivit Legii nr. 26, autoritățile au două obligații primordiale. Prima obligație ține de crearea tuturor condițiilor pentru desfășurarea pașnică a întrunirii, a doua obligație ține de desemnarea unei persoane responsabile din raza teritorială a locului desfășurării întrunirii, care să faciliteze desfășurarea întrunirii. Este evident că a doua obligație poate surveni doar în cazul întrunirilor hibride, dar nu și celor complet online. Or, la moment nu sunt create condiții speciale pentru desfășurarea întrunirilor digitale în Republica Moldova, cum ar fi o piață virtuală pentru întruniri publice, anumite platforme de socializare destinate exclusiv întrunirilor digitale.

Pe parcursul monitorizării nu au fost depistate situații sau cazuri de limitare a dreptului la întrunire online de către instituțiile de reglementare sau cele ale administrației publice locale în timpul desfășurării întrunirii.

O situație distinctă a fost înregistrată în cazul unei întruniri hibrid desfășurate în septembrie 2021, când poliția a întocmit ulterior desfășurării întrunirii digitale un proces verbal de comitere a contravenției administrative în temeiul art. 69 al. 2 Cod Contravențional fiindu-i aplicată o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 600 lei. Agentul constatator a considerat că a fost comisă o contravenție ca urmare a faptului că au fost postate imagini pe rețelele de socializare a imaginilor de la protestul care a avut loc în fața unui locaș de cult din satul Răzeni, r. Ialoveni. Procesul verbal a fost contestat în instanța de judecată.

În data de 20.09.2021 pe pagina de Facebook Biserica Sfântul Nicolai Răzeni au fost plasate bannere cu mesaje de protest. În paralel, organizatorul plasase bannere cu același conținut în fața bisericii din localitatea Răzeni, raionul Ialoveni.

Bannerele plasate în fața bisericii au fost rupte de persoane terțe din localitate, iar persoana vizată de conținutul bannerelor a făcut plângere la poliție reclamând conținut ilegal al mesajelor.

Pe 30.09.2021, un ofițer din cadrul Inspectoratului de Poliție Ialoveni a constatat că organizatorul protestului a plasat bannere în fața bisericii și pe pagina de Facebook, iar în baza acestei constatări a aplicat o sancțiune pentru contravenția prevăzută 69 al. 2 Cod Contravențional (Injurie adusă în mass-media).

Biserica Sfântul Nicolai Răzeni
20 septembrie · 🌐

Așa ceva în biserică
NU SE FACE !!!

**NINA la gunoi!
Biserica înapoi!**

NU
ne luați dreptul
la credință!

DREPTATE
pentru biserica
comunității noastre!

TREZEȘTE-TE,
NINA CĂ ÎNROBAI!

👍 104 28 comentarii 55 distribuiri

👍 Îmi place 💬 Comentează ➦ Distribuie

Vezi încă 27 de comentarii

CONCLUZII

- Accesul la internet global și la furnizorii de conținut și servicii online, care este o precondiție pentru exercitarea libertății de întrunire online, a fost liber și neîngrădit în Republica Moldova, în perioada monitorizată. Autoritățile publice, operatorii comerciali și terțele persoane nu pun obstacole în exercitarea libertății de întrunire online.
- Întrunirile digitale sunt folosite frecvent în Republica Moldova, atât cele bazate exclusiv digital cât și cele hibride, care conțin atât elemente ale întrunirilor fizice cât și digitale. Organizatorii întrunirilor au demonstrat inventivitate și activism. Aceste elemente demonstrează că societatea este pregătită să asimileze și să participe în continuare la întrunirile publice mediate digital, chiar dacă organizatorii și participanții nu sunt neapărat conștienți de faptul că exercită anume dreptul la libera întrunire.
- În condiții de izolare fizică cum a fost cea instituită în perioada stării de urgență ca urmare a pandemiei de Covid-19, aceste forme de întrunire reprezintă alternative importante capabile să asigure realizarea dreptului la întrunire pașnică.
- Asigurarea securității informaționale cu referință la perioada menționată nu a fost un subiect de îngrijorare pentru organizatorii întrunirilor. Or, în perioada respectivă nu au fost cazuri de sistare a internetului, iar organizatorii nu au fost persecutați pentru desfășurarea întrunirilor în mediul online, cu excepția unui caz din cele monitorizate, care pentru moment poate fi tratat ca excepție.
- În cadrul întrunirilor monitorizate nu au fost identificate elemente interzise, pasibile de interzicere prin Hotărârile instanțelor de judecată.
- Costurile pentru desfășurarea întrunirilor digitale sunt considerabil mai mici în comparație cu întrunirile cu prezență fizică, având în vedere că pentru desfășurarea acestor întruniri nu sunt necesare resurse pentru transportarea participanților, cheltuieli pentru asigurarea ordinii publice, implicarea altor elemente care în mod firesc și normal ar putea fi accesate doar în schimbul unor costuri.
- Din lista întrunirilor monitorizate este complicat de apreciat care este impactul acestor întruniri și eficiența acestora, de altfel este o problemă comună și pentru întrunirile offline. Prin urmare, unul din elementele care rămâne nedescoperit reprezintă impactul întrunirilor digitale asupra decidenților. Organizatorii ar fi primii interesați să cumuleze și să analizeze care sunt rezultatele unei întruniri digitale. Pentru moment, putem reflecta asupra a câteva elemente ale impactului: numărul persoanelor implicate direct în acțiunile online, numărul aprecierilor acordate și numărul vizualizărilor. Aceste cifre sunt importante în cazul unor campanii informaționale și de solidarizare.

RECOMANDARI

Pentru organizatorii întrunirilor online:

Să evalueze impactul întrunirilor și să ofere concluzii de totalizare a acestora prin difuzarea publică a rezultatelor;

Să diversifice mijloacele și elementele digitale în cadrul întrunirilor publice desfășurate;

Să fie cât mai cooperanți cu societatea civilă și misiunile de observare, informând despre obstacolele în desfășurarea întrunirilor, precum și alte informații importante pentru analiza acestora;

Pentru prestatorii de servicii digitale:

Să asigure funcționalitatea serviciilor de internet global și cu acces liber, fără blocaje, astfel asigurând realizarea Recomandărilor și Rezoluțiilor sus menționate;

Să examineze posibilitatea diversificării platformelor predestinate pentru întrunirile digitale;

Pentru autoritățile publice:

Să instruiască personalul, în mod special angajații poliției și carabinierii, care să cunoască și să aplice prevederile standardelor internaționale în domeniul întrunirilor digitale;

Să monitorizeze evoluția standardelor internaționale în domeniu pentru a evita ingerințe în dreptul la libera întrunire online și pentru a facilita dezvoltarea tehnologiilor digitale bazate pe respectarea standardelor de drepturile omului;

Să stabilească un dialog deschis (instituții de stat, sector comercial și OSC) cu scopul de schimb de informații și expertiză în domeniul întrunirilor digitale;

